

Motion till riksdagen 2021/22:4281

av **Kristina Axén Olin m.fl. (M)**

med anledning av skr. 2021/22:39 Riksrevisionens rapport om Pisaundersökningen 2018

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen måste vidta åtgärder för att säkerställa att samtliga brister som framkommit i Riksrevisionens rapport åtgärdas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa korrekt deltagande i kommande Pisaundersökningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överföra ansvaret och budgeten för genomförandet av Pisa samt Timss och Pirls från Skolverket till universiteten och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges resultat i Pisaundersökningen från 2018 bör anses som ogiltigt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Efter publiceringen av Sveriges resultat i Pisaundersökningen 2018 var det uppenbart för de flesta att Sveriges exkludering var för stor. 11,5 procent av eleverna exkluderades och ytterligare 13 procent som skulle ha skrivit provet kom inte vid provtillfället, varför i princip var fjärde elev i svensk skola inte deltog.

Trots Moderaternas kritik redan när Pisaresultatet offentliggjordes, hävdade ansvarig minister att deltagandet varit korrekt och att resultatet visade att kunskapsförbättringen var fastlagd.

I debatter, vid utskott och skriftligen i svar till riksdagsledamöter har regeringen fortsatt att påstå att Sveriges resultat är korrekt och att inga fel begåtts med för hög exkludering.

Moderaterna föreslog att en utomstående aktör skulle granska resultatet och genomförandet av Pisa, men detta avlogs i utbildningsutskottet. Vi delar därför helt Riksrevisionens bedömning att en lämpligare aktör än OECD borde fått uppdraget att granska tillförlitligheten i den svenska Pisaundersökningen. Det är anmärkningsvärt att regeringen inte delar denna bedömning.

Sverige har tyvärr inga egna kunskaps- och kvalitetsmätningar, vilket Moderaterna har föreslagit vid upprepade tillfällen.

De nationella proven är ännu inte digitaliserade och centralt rättade, trots beslut i riksdagen i över fem år i rad. Därför får de internationella kunskapsmätningarna, i synnerhet Pisa, där antalet elever som deltar, en oerhört stor vikt. Regeringen använder även Pisaresultatet som faktaunderlag för budgeten.

Att svensk skola har stora problem som måste åtgärdas är tydligt. Mer än 16 000 elever lämnade årskurs 9 i juni utan godkänd grundskoleexamen. Fler än var fjärde elev i årskurs 6, har icke godkänt i något eller några ämnen. Dessa elever finns i våra klassrum varje dag och borde få synas och leda till viktiga beslut för att återupprätta Sverige som kunskapsnation och att alla elever i skolan får godkänd examen.

Hanteringen av Pisa, både Skolverkets genomförande och framför allt regeringens bristande ansvar och ovilja att erkänna hur en stor grupp elever exkluderades felaktigt, är oerhört allvarlig och oacceptabel. Riksrevisionens kritik är talande. Vi anser inte att regeringens skrivelse tillräckligt svarar upp mot den kritik och de brister som framkommer av Riksrevisionens rapport om Pisaundersökningen.

Fram t.o.m. 2015 var Mittuniversitetet ansvarigt för genomförandet av Pisa. Provet genomfördes tillsammans med andra högskolor och har fungerat mycket väl.

Med anledning av vad Riksrevisionens granskning har visat anser vi att genomförandet och budgeten för Pisa och andra internationella kunskapsmätningar ska återgå till ett universitet som huvudansvarig. Regeringens skrivelse innehåller inte några kraftfulla åtgärder för hur vi ska komma till rätta med de allvarliga bristerna i det svenska deltagandet i Pisaundersökningar i framtiden.

Vi anser att Sveriges deltagande i Pisa 2018 har så stora brister i underlaget eftersom var fjärde elev inte deltog att studien borde ogiltigförklaras. Den borde därmed inte användas för att påvisa utvecklingen och inte heller för att dra slutsatser kring uppföljningsarbete inom den svenska skolan. Studien borde betraktas som ogiltig i sin helhet då resultatet för hur svenska elevers läsförståelse utvecklats inte kan anses tillförlitligt.

Kristina Axén Olin (M)

Lars Püss (M)

Marie-Louise Hänel Sandström (M)

Noria Manouchi (M)